

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. EUGENIUSZA PIASECKIEGO W POZNANIU**

Wydział Nauk o Kulturze Fizycznej

Kierunek: SPORT

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: Teoria i metodyka wybranej dyscypliny sportu – piłka nożna

Kod przedmiotu: WNoKF_SP_1_W_49g_s _

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot/moduł: Zakład Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych

*Akademia Wychowania Fizycznego
im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu*

Osoba odpowiedzialna za kartę – koordynator przedmiotu:

dr hab. Robert Śliwowski

Osoby prowadzące przedmiot:

1. dr hab. Robert Śliwowski
2. mgr Mikołaj Patek

Data opracowania: 01.09.2024

1. Podstawowe informacje

Forma studiów	STUDIA STACJONARNE			
Stopień studiów	STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA			
Profil	PRAKTYCZNY			
Specjalność	wszystkie			
Rok studiów/semestr	rok 1-3; semestr 2-6			
Status przedmiotu	do wyboru			
Język przedmiotu	polski			
Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	seminaria	inne
Wymiar zajęć	100	170	-	-
Liczba punktów ECTS	21			

2. Cele przedmiotu

C01	Wyposażenie studenta specjalizacji w wiedzę, umiejętności i kompetencje do samodzielnego prowadzenia zajęć treningowych z piłki nożnej oraz prowadzenia zespołów o różnym poziomie zaawansowania sportowego, ze szczególnym uwzględnieniem piłki nożnej dziecięcej i młodzieżowej.
C02	Wyposażenie studenta w poszerzoną wiedzę teoretyczną związaną z prakseologią treningu piłki nożnej.
C03	Nabywanie umiejętności metodycznych w nauczaniu techniki, taktyki gry oraz kształcenia zdolności motorycznych. Wyposażenie w wiedzy metodyczną treningu sportowego.
C04	Wyposażenie studenta w odpowiedni poziom sprawności specjalnej, umożliwiającej wzorowe demonstrowanie techniki gry.
C05	Nabywanie umiejętności samodzielnego analizowania i rozwiązywania problemów na różnych etapach szkolenia piłkarskiego.

3. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

BRAK

4. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych:

Symbol	Efekty uczenia się dla przedmiotu Po zrealizowaniu przedmiotu student:	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku studiów	Odniesienie do charakterystyk pierwszego stopnia uczenia się PRK
EK1	Uczestnik potrafi efektywnie planować, realizować i kontrolować proces treningowy na różnych poziomach zaawansowania szkolenia piłkarskiego.	K_W01, K_W10, K_W12, K_W14, K_U04, K_U07, K_U08, K_K06, K_K07	P6S_WG, P6S_WK, P6S_UW, P6S_UO, P6S_KR, P6S_KO
EK2	Uczestnik posiada umiejętność samodoskonalenia w zakresie własnej sprawności fizycznej i wiedzy.	K_K01, K_K02	P6S_KK
EK3	Uczestnik potrafi analizować i samodzielnie rozwiązywać problemy na różnych poziomach szkolenia piłkarskiego.	K_U03, K_K05	P6S_UW, P6S_UK, P6S_KR

5. Treści programowe

WYKŁADY		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
W1	Rola trenera w nowocześnie realizowanym procesie szkoleniowym na etapie nauczania, doskonalenia, trenowania i mistrzowskim. Profil lidera w sporcie i piłce nożnej. Wykorzystanie stron internetowych w procesie szkolenia piłkarskiego.	2
W2	Organizacja procesu szkolenia piłkarskiego w Polsce. Założenia system szkolenia dzieci i młodzieży w Polsce. Techniczne aspekty realizacji procesu szkolenia dzieci i młodzieży. Zalecenia UEFA w zakresie szkolenia dzieci i młodzieży.	2
W3 i W4	Nauczanie umiejętności ruchowych (podstawy teoretyczne). Dydaktyka w procesie nauczania umiejętności ruchowych. Koncepcje i fazy kształtowania nawyku czuciowo-ruchowego. Etapy formowania nawyków czuciowo-ruchowych: nauczanie, utrwalanie, doskonalenie i trenowanie (różnice). Nowoczesne technologie IT wykorzystywane w pracy trenera. Kodowanie środków treningowych.	4
W5	Przygotowanie techniczne na poszczególnych etapach szkolenia piłkarskiego. Przygotowanie techniczne na poszczególnych etapach szkolenia piłkarskiego. Nowoczesne tendencje w przygotowaniu technicznym zawodnika. Metody nauczania techniki (metoda „zróznicowana”, metoda „powtórzeniowa bez powtórzeń”).	4
W6	Taktyka gry – definicje, podział, elementy. Rozwój taktyki piłki nożnej - ewolucja działań zawodników w grze w piłkę nożną (systemy, style i szkoły piłkarskie).	2
W7	Współczesne tendencje rozwojowe w organizacji działań w grze w piłkę nożną. Analiza MŚ i ME na przestrzeni ostatniej dekady.	2
W8	Organizacja i zasady gry w systemach 1-4-4-2. Warianty systemu 1-4-4-2.	2
W9	Organizacja i zasady gry w systemach 1-4-3-3. Warianty systemu 1-4-3-3.	2
W10	Organizacja i zasady gry w systemach 1-3-5-2. Warianty systemu 1-3-5-2.	2
W11	Organizacja i zasady działania w grze ofensywnej. <ul style="list-style-type: none"> • Taktyka atakowania indywidualnego. • Taktyka atakowania grupowego. • Taktyka atakowania zespołowego. - Atakowanie szybkie. - Atakowanie pozycyjne. - Atakowanie łączone. Taktyka atakowania przy SFG.	2
W12	Organizacja i zasady działania w grze defensywnej. <ul style="list-style-type: none"> • Taktyka bronienia indywidualnego. • Taktyka bronienia grupowego. • Taktyka bronienia zespołowego. Taktyka bronienia przy SFG	4
W13	Metodyka nauczania działań w piłce nożnej ze szczególnym uwzględnieniem gry w strefie.	4
W14	Metody obserwacji i analizy gry stosowane w piłce nożnej.	2
W15	„Periodyzacja taktyczna”. Trening strukturalny.	4
W16 i W17	Struktura rzeczowa i czasowa treningu w piłce nożnej. <ul style="list-style-type: none"> • Cykle wieloletnie (etapy szkolenia) • Cykle długie (roczny cykl szkolenia sportowego) • Cykle średnie (mezocykle) • Cykle krótkie (mikrocykle) • Jednostka treningowa • Cykle specjalne (zgrupowania, BPS) 	4
W18	Metody i formy treningowe.	2
W19	Przygotowanie szybkościowe piłkarza nożnego.	4

W20	Przygotowanie koordynacyjne piłkarza nożnego.	4
W21	Przygotowanie wytrzymałościowe piłkarza nożnego.	4
W22	Przygotowanie siłowe piłkarza nożnego.	4
W23	Przygotowanie wytrzymałościowe piłkarza nożnego.	4
W24	Przygotowanie gibkościowe piłkarza nożnego. Przygotowanie akrobatyczne piłkarza nożnego. Mobilność i stabilność. Wzorce ruchowe.	2
W25	Nowoczesne tendencje przygotowania motorycznego piłkarza nożnego. Dokumentacja treningowa i szkoleniowa.	2
W26 i W27	Planowanie procesu szkolenia <ul style="list-style-type: none"> • Plan perspektywiczny. • Roczny plan organizacyjno-szkoleniowy. • Roczny plan szkolenia. • Miesięczny plan szkolenia. • Mikrocykl treningowy. • Plan bieżący (jednostka treningowa). Struktura jednostki treningowej na różnych etapach szkolenia piłkarskiego. Program cykli specjalnych (zgrupowań i BPS-u).	4
W28	Założenia metodyczne szkolenia dzieci i młodzieży. Etapizacja procesu szkolenia w piłce nożnej. <ul style="list-style-type: none"> • Junior G • Junior F • Junior E • Junior D • Junior C • Junior B • Junior A • Senior Amator • Dobór i selekcja do gry w piłkę nożną. 	18
W29	Przygotowanie psychiczne zawodnika i zespołu: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie mentalne zawodnika • Przygotowanie kognitywne 	2
W30	Kierowanie zespołem: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie zespołu do zawodów. • Prowadzenie zespołu w trakcie meczu. • Postępowanie trenera w trakcie przerwy meczu. • Postępowanie trenera po meczu. Kierowanie i prowadzenie zawodnika uzdolnionego.	4
W31	Rozumienie gry. Zasady tworzenia środowiska treningowego. Zasady tworzenia środków treningowych. Cykl Kolba.	4
	Razem	100
ĆWICZENIA		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
ĆW1	Ćwiczenia osławajające z piłką. Zabawy w nauczaniu i doskonaleniu techniki gry.	2
ĆW2	Junior G	4
ĆW3	Junior F	8
ĆW4	Junior E	8
ĆW5	Junior D	8
ĆW6	Junior C	8
ĆW7	Junior B	8
ĆW8	Junior A	8
ĆW9	Senior Amator	5
ĆW10	Założenia treningu indywidualnego.	2

ĆW11	Organizacja i zasady działania w grze ofensywnej. <ul style="list-style-type: none"> Taktyka atakowania indywidualnego. Taktyka atakowania grupowego. Taktyka atakowania zespołowego. Taktyka atakowanie przy SFG 	4
ĆW12	Organizacja i zasady działania w grze defensywnej. <ul style="list-style-type: none"> Taktyka bronienia indywidualnego. Taktyka bronienia grupowego. Taktyka bronienia zespołowego. Taktyka bronienia przy SFG 	4
ĆW13	Nauczaniu i doskonaleniu taktyki gry w systemie 1-4-4-2 i jego odmianach	6
ĆW14	Nauczaniu i doskonaleniu taktyki gry w systemie 1-4-3-3 i jego odmianach	6
ĆW15	Nauczaniu i doskonaleniu taktyki gry w systemie 1-3-5-2 i jego odmianach	6
ĆW16	Metody obserwacji i analizy gry stosowane w piłce nożnej.	3
ĆW17	Rozgrzewka w zależności od celów treningu. Protokół RAMP.	3
ĆW18	Teoretyczne i metodologiczne podstawy pressingu.	2
ĆW19	Przygotowanie szybkościowe piłkarza nożnego.	3
ĆW20	Przygotowanie koordynacyjne piłkarza nożnego.	3
ĆW21	Przygotowanie wytrzymałościowe piłkarza nożnego.	3
ĆW22	Przygotowanie siłowe piłkarza nożnego.	3
ĆW23	Przygotowanie wytrzymałościowe piłkarza nożnego.	3
ĆW24	Przygotowanie gibkościowe piłkarza nożnego. Mobilność, stabilność. Wzorce ruchowe	3
ĆW25	Przygotowanie funkcjonalne i propriocepcyjne w treningu piłki nożnej.	2
ĆW26	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora G	7
ĆW27	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora F	7
ĆW28	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora E	7
ĆW29	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora D	7
ĆW30	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora C	7
ĆW31	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora B	7
ĆW32	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Juniora A	7
ĆW33	Przygotowanie i przeprowadzenie jednostki treningowej dla Seniora Amatora	6
	Razem	170

6. Metody dydaktyczne

M1	Prezentacja multimedialna
M2	Reproduktywna (odtwórcza)
M3	Prokreatywna (usamodzielniająca)
M4	Gry uproszczone, szkolne i właściwa
M5	Opracowanie projektu
M6	Jako pomoce dydaktyczne zostanie użyty sprzęt sportowy, plansze filmowe szkoleniowe itp.
M7	Praca w grupach

7. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	270
Konsultacje przedmiotowe	
Egzaminy i zaliczenia w sesji	2
Godziny bez udziału nauczyciela wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć	125

Przygotowanie np. raportu, prezentacji, dyskusji	90
Przygotowanie do egzaminu	40
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	527
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	21

8. Metody oceny

a. Ocena formująca

F1	Kontrola obecności
F2	Ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność)
F3	Sprawdzian pisemny
F4	Sprawdzian ustny
F5	Projekty konspektów
F6	Aktywność i kreatywność studentów na zajęciach.

b. Ocena podsumowująca

P1	Pisemny sprawdzian wiedzy teoretycznej
P2	Praca podsumowująca w postaci prezentacji multimedialnej lub zbioru konspektów po zakończeniu każdego semestru (4 prace semestralne po każdym semestrze).

c. Warunki zaliczenia przedmiotu

- Zaliczenie pisemne (dłuższa wypowiedź pisemna, obejmuje materiał obejmuje wiedzę z wykładów, ćwiczeń oraz zalecanej literatury).
- Zaliczenie praktyczne.
- Zaliczone prace semestralne

9. Kryteria oceny

Efekt uczenia się EK1	
Student po zakończeniu specjalizacji będzie potrafił efektywnie planować, realizować i kontrolować proces treningowy na różnych poziomach zaawansowania sportowego	
na ocenę 2	Student nie potrafi planować, realizować i kontrolować proces treningowy na różnych poziomach zaawansowania sportowego
na ocenę 3	Student potrafi w wystarczającym stopniu planować, realizować i kontrolować proces treningowy na różnych poziomach zaawansowania sportowego.
na ocenę 4	Student potrafi w sposób zadowalający planować, realizować i kontrolować proces treningowy na różnych poziomach zaawansowania sportowego z niewielkimi brakami
na ocenę 5	Student potrafi w pełnym zakresie planować, realizować i kontrolować proces treningowy na różnych poziomach zaawansowania sportowego, potrafi w optymalny i efektywny sposób wykorzystać swoją wiedzę w praktyce.
Efekt uczenia się EK2	
Student będzie posiadał umiejętność efektywnego samodoskonalenia w zakresie własnej sprawności fizycznej i wiedzy	
na ocenę 2	Student nie posiada najprostszych umiejętności samodoskonalenia w zakresie własnej sprawności fizycznej i wiedzy.
na ocenę 3	Student posiada wystarczające umiejętności samodoskonalenia w zakresie własnej sprawności fizycznej i wiedzy.
na ocenę 4	Student posiada zadowalające umiejętności samodoskonalenia w zakresie własnej sprawności fizycznej i wiedzy z niewielkimi brakami
na ocenę 5	Student posiada umiejętność pełnego i efektywnego samodoskonalenia w zakresie własnej sprawności fizycznej i wiedzy.
Efekt uczenia się EK3	

Student będzie potrafił analizować i samodzielnie rozwiązywać problemy na różnych poziomach szkolenia piłkarskiego.	
na ocenę 2	Student nie potrafi analizować i samodzielnie rozwiązywać najprostszych problemów na różnych poziomach szkolenia piłkarskiego.
na ocenę 3	Student potrafi w wystarczającym stopniu analizować i samodzielnie rozwiązywać problemy na różnych poziomach szkolenia piłkarskiego.
na ocenę 4	Student potrafi w zadawalającym stopniu analizować i samodzielnie rozwiązywać problemy na różnych poziomach szkolenia piłkarskiego z niewielkimi brakami.
na ocenę 5	Student potrafi efektywnie i w pełnym zakresie analizować i samodzielnie rozwiązywać problemy na różnych poziomach szkolenia piłkarskiego, a także identyfikować narzędzia potrzebne do rozwiązania danego problemu z jednoczesnym uzasadnieniem wyboru.

10. Macierz realizacji przedmiotu

Efekty uczenia się dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody dydaktyczne	Sposoby oceny
EK1	K_W01, K_W10, K_W12, K_W14, K_U04, K_U07, K_U08, K_K06, K_K07	C01, C02, C03, C05	W1 - W31, ĆW. 1 - ĆW. 33	M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7	F1, F2, F3, F4, F5, P1, P2
EK2	K_K01, K_K02	C04, C05	W1 - W31, ĆW. 1 - ĆW. 33	M3, M5, M6, M7	F1, F2, F3, F6, F4, F5, P2
EK3	K_U03, K_K05	C05	W1 - W31, ĆW. 1 - ĆW. 33	M1, M3, M5, M7	F3, F4, F5, F6, P2

11. Wykaz literatury

a. Literatura podstawowa

Lp.	
1.	Bangsbo J., Sprawność fizyczna piłkarza. Biblioteka Trenera. Warszawa 1999.
2.	Chmura J.: Szybkość w piłce nożnej. Katowice 2001.
3.	Ljach W., Witkowski Z.: Koordynacyjne zdolności motoryczne w piłce nożnej. Warszawa 2004.
4.	Czerwiński J., Jastrzębski Z.: Proces szkolenia w zespołowych grach sportowych. Teoria i praktyka. AWFiS Gdańsk 2006.
5.	Paluszek K.: Nowoczesne nauczanie gry w piłkę nożną. Wrocław 2003.
6.	Stępiński M., Paluszek K.: Trening pozycyjny w piłce nożnej. Wrocław 2011.
7.	Żak S., Duda H.: Podstawy racjonalnego szkolenia w grze w piłkę nożną. Kraków 2006.
8.	Paluszek K.: Kompendium instruktora i trenera piłki nożnej. Wrocław 2010.
9.	Martens R.: Jak być skutecznym trenerem. Biblioteka Trenera. Warszawa 2011.
10.	Bompa T.O., Haff G.G.: Periodyzacja teoria i metodyka treningu. Biblioteka Trenera. Warszawa 2010.
11.	Schmidt R.A., Wrisberg C.A.: Czynności ruchowe człowieka, uczenia się i wykonywanie w różnych sytuacjach. Biblioteka Trenera. Warszawa 2009.
12.	Dorna M., Paluszek K., Stępiński M., Stolarczyk M., Śliwowski R., Zalewski B.: Narodowy Model Gry. PZPN 2016.
13.	Grycmann P., Szyngiera W. Nowoczesne nauczanie i doskonalenie gry w piłkę nożną. AWF Katowice 2017.
14.	Przepisy gry w piłkę nożną – do pobrania plik PDF na stronie https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/941/5821-PrzepisyGry_2324.pdf
15.	Podręcznik Trenera Piłki Nożnej Dzieci. PZPN - do pobrania plik PDF na stronie https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/1008/4336-Podr%C4%99cznik%20trenera%20pi%C5%82ki%20no%C5%BCnej%20dzieci.pdf

16.	Grycmann P.: Rozumienie i nauczanie gry. Katowice 2021.
17.	Program szkolenia PZPN. U6-U13. PZPN. Plik PDF do pobrania na stronie https://pzpn.pl/public/Program%20Szkolenia%20PZPN%20U6-U13-2.pdf
18.	Przygotowanie psychologiczne. Narodowy Model Gry. PZPN. Warszawa 2020. Plik PDF do pobrania na stronie https://www2.laczynaspilka.pl/federacja/pobierz-narodowy-model-gry-i-jego-suplementy-w-jednym-miejscu1
19.	System 1-3-5-2. Narodowy Model Gry. PZPN. Warszawa 2020. Plik PDF do pobrania na stronie https://www2.laczynaspilka.pl/federacja/pobierz-narodowy-model-gry-i-jego-suplementy-w-jednym-miejscu1
20.	Trening formacyjny. Narodowy Model Gry. PZPN. Warszawa 2020. Plik PDF do pobrania na stronie https://www2.laczynaspilka.pl/federacja/pobierz-narodowy-model-gry-i-jego-suplementy-w-jednym-miejscu1
21.	ABC trenera dzieci. PZPN. Plik PDF do pobrania na stronie https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/1008/4334-ABC%20trenera%20dzieci.pdf
22.	Piłka nożna jutra. PZPN. Warszawa 2012. Plik PDF do pobrania na stronie https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/663/291-Ksiazka_Wstep.pdf
23.	Trening pozycyjny. Narodowy Model Gry. PZPN. Warszawa 2018. Plik PDF do pobrania na stronie https://www2.laczynaspilka.pl/federacja/pobierz-narodowy-model-gry-i-jego-suplementy-w-jednym-miejscu1

b. Literatura uzupełniająca

Lp.	
1.	Perkowski K., Śledziwski D.: Metodyczne podstawy treningu sportowego. Biblioteka trenera. Warszawa 1998.
2.	Stępiński M., Paluszek K.: Atlas środków doskonalących uderzenia i przyjęcia piłki. Wrocław 2008.
3.	Stępiński M.: Taktyka współczesnej piłki nożnej. Poznań 2007.
4.	Czerwiński J., Jastrzębski Z.: Proces szkolenia w zespołowych grach sportowych. Teoria i praktyka. AWFIS Gdańsk 2006.
5.	Globisz M., Sikorski A.: Taktyka gry w ustawieniu 1-4-2-3-1. Warszawa 2008.
6.	Panfil R.: Edukacja uzdolnionego gracza i zarządzanie zespołem sportowym. AWF Wrocław 2000.
7.	Przybylski W. (red.): Piłka nożna część II. Trening. AWF Gdańsk 1998.
8.	Ryguła I. (red): Diagnostyka przygotowania zawodników do gry w piłce nożnej. Katowice 2008.
9.	Trzaskoma Z., Trzaskoma Ł.: Kompleksowe zwiększanie siły mięśniowej sportowców. Warszawa 2001.
10.	Sozański H., Śledziwski D.: Technologia dokumentowania i opracowywania danych o obciążeniach treningowych. Warszawa 1989.
11.	Dargiewicz R., Jastrzębski Z.: Kinematyka lokomocji piłkarzy nożnych na różnych etapach przygotowań. Gdańsk 2012.
12.	Talaga J.: Technika piłki nożnej, Biblioteka Trenera, Warszawa 1996.
13.	Talaga J.: Taktyka piłki nożnej, Biblioteka Trenera, Warszawa 1996.
14.	Talaga J.: Trening piłki nożnej, Biblioteka Trenera, Warszawa 1997.
15.	Talaga J.: Piłka nożna. Sprawność fizyczna specjalna. Testy. Zysk i S-ka. Wydawnictwo 2006.
16.	Wein H.: Funino. Piękna gra. Warszawa 2013.